

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΑΡΧΗ

ΕΙΣΟΔΟΣ ΝΕΩΝ ΑΤΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Έρευνα Εργατικού Δυναμικού – Ειδική έρευνα 2009

(Αριθμός Σύμβασης 10302.2008.001-2008.718)

Τελική Τεχνική Έκθεση

Πειραιάς, Ιούνιος 2010

Περιεχόμενα

1. Εισαγωγή	3
2. Πληθυσμός-στόχος της ειδικής έρευνας για την είσοδο των νέων ατόμων στην αγορά εργασίας	4
3. Σχεδιασμός του δείγματος και επιλογή του δείγματος	5
4. Διενέργεια της έρευνας	6
5. Μη απόκριση και απαντήσεις από άλλο μέλος του νοικοκυριού	7
6. Σταθμίσεις και υπολογισμός.....	9
7. Παρατηρήσεις και συστάσεις	9

1. Εισαγωγή

Το 2008, υπογράφηκε η Σύμβαση Δανειοδότησης Ν^ο. 32100.2008.001-2008.718 μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κοινότητας, εκπροσωπούμενης από την Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, και την Ελληνική Στατιστική Αρχή. Σύμφωνα με τους κανόνες και όρους της σύμβασης αυτής, η Ελληνική Στατιστική Αρχή θα λάβει από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιχορήγηση προκειμένου να διεξάγει ειδική έρευνα για το 2009 με θέμα την «Είσοδο νέων ατόμων στην αγορά εργασίας».

Οι μεταβλητές που θα συλλεχθούν κατά την ειδική έρευνα ορίζονται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 207/2008 της Επιτροπής της 5^{ης} Μαρτίου 2008.

Σκοπός της ειδικής έρευνας του 2009 είναι να παρέχει συγκρίσιμα και συγκεντρωτικά στοιχεία για την είσοδο των νέων ατόμων στην αγορά εργασίας, προκειμένου να παρακολουθείται η πρόοδος που έχει επιτευχθεί ως προς τους κοινούς στόχους της Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση και της Διαδικασίας Κοινωνικής Ένταξης. Προκειμένου να επιτευχθεί αυτός ο στόχος, η ειδική έρευνα σχεδιάστηκε έτσι ώστε να συλλεχθούν οι ακόλουθες πληροφορίες:

- Ανώτατο επίπεδο εκπαίδευσης και χώρα γέννησης των γονιών
- Προσανατολισμός του υψηλότερου, ολοκληρωμένου, επιπέδου εκπαίδευσης
- Χρόνος αποχώρησης, για τελευταία φορά, από την επίσημη εκπαίδευση
- Εργασιακή εμπειρία κατά τη διάρκεια των επίσημων σπουδών
- Χρόνος έναρξης της πρώτης εργασίας (διάρκειας μεγαλύτερης των 3 μηνών)
- Διάρκεια και τρόπος εξεύρεσης της πρώτης θέσης εργασίας
- Ειδικότητα και Είδος σύμβασης της πρώτης θέσης εργασίας

- Κύρια δραστηριότητα μετά την αποχώρηση, για τελευταία φορά, από την επίσημη εκπαίδευση

2. Πληθυσμός-στόχος της ειδικής έρευνας για την είσοδο των νέων ατόμων στην αγορά εργασίας

Ο πληθυσμός-στόχος της Τριμηνιαίας Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ) περιλαμβάνει όλα τα άτομα που διαμένουν σε ιδιωτικά νοικοκυριά. Επομένως, η έρευνα δεν καλύπτει άτομα που μένουν σε συλλογικά νοικοκυριά (νοσοκομεία, ξενοδοχεία, φυλακές κλπ ή άτομα που εκτελούν την στρατιωτική τους θητεία).

Η ειδική έρευνα για την είσοδο των νέων ατόμων στην αγορά εργασίας διενεργήθηκε σε ένα υποσύνολο του πληθυσμού, και πιο συγκεκριμένα στα άτομα ηλικίας μεταξύ 15 και 34 ετών:

- Τα άτομα 15-34 ετών ερωτήθηκαν για τη χώρα γέννησης των γονιών τους καθώς και για το επίπεδο εκπαίδευσης των γονιών τους. Επιπλέον, τους τέθηκαν ερωτήσεις σχετικά με την εργασιακή τους εμπειρία κατά την διάρκεια των σπουδών τους και την ακριβή ημερομηνία (δηλ. έτος και μήνας) που φοίτησαν στην επίσημη εκπαίδευση για τελευταία φορά.
- Στα άτομα 15 – 34 ετών, που δεν ήταν στην επίσημη εκπαίδευση κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφορά της έρευνας, τέθηκαν ερωτήσεις για την ημερομηνία έναρξης της πρώτης τους εργασίας, για τη μέθοδο που χρησιμοποίησαν για να βρουν την πρώτη τους εργασία και για την κύρια δραστηριότητά τους την τελευταία φορά που ήταν στην επίσημη εκπαίδευση και κατά το ξεκίνημα της πρώτης τους εργασίας.
- Στα άτομα 15 – 34 ετών που είχαν μια πρώτη εργασία (διαφορετική από την παρούσα εργασία τους) τέθηκε μια σειρά ερωτήσεων για τα χαρακτηριστικά της

πρώτης τους δουλειάς, όπως η ειδικότητα, η διάρκεια της εργασίας και το είδος σύμβασης της πρώτης τους εργασίας.

3. Σχεδιασμός του δείγματος και επιλογή του δείγματος

Το δείγμα της ειδικής έρευνας βασίστηκε στο δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ).

Το δείγμα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού είναι ένα δείγμα νοικοκυριών που επιλέγονται βάση μιας διαδικασίας που διεξάγεται σε δύο στάδια. Κατά το πρώτο στάδιο, επιλέγονται ομάδες νοικοκυριών από 182 στρώματα. Αυτά τα στρώματα σχηματίζονται σε κάθε Νομό της χώρας (NUTS 3) κατανέμοντας τους δήμους και τις κοινότητες σε τρεις διαφορετικές ομάδες (συγκροτήματα και δήμοι με 10.000 κατοίκους και άνω, δήμοι και κοινότητες από 2.000 έως 9.999 κατοίκους και κοινότητες έως 1.999 κατοίκους). Εξαιρούνται τα συγκροτήματα των Αθηνών και Θεσσαλονίκης που διαιρούνται σε 31 και 9 στρώματα αντίστοιχα.

Στο πρώτο αυτό στάδιο της δειγματοληψίας επιλέγονται 2640 πρωτογενείς δειγματοληπτικές μονάδες με πιθανότητα ανάλογη προς το «μέγεθός» τους (δηλαδή ανάλογη με το αριθμό των νοικοκυριών που διέμεναν σε αυτές τις περιοχές κατά την απογραφή του 2001).

Στο δεύτερο στάδιο της δειγματοληψίας, από κάθε πρωτογενή δειγματοληπτική μονάδα του τελικού στρώματος επιλέγεται ένα συστηματικό δείγμα νοικοκυριών. Όλα τα άτομα που διέμεναν σ' αυτά τα νοικοκυριά και πληρούσαν τα προαναφερθέντα κριτήρια ερωτήθηκαν στα πλαίσια της συνέντευξης της ειδικής έρευνας .

Το μέγεθος του δείγματος της ειδικής έρευνας ήταν 16.411 άτομα που άνηκαν σε 11.758 διαφορετικά νοικοκυριά. Οι συνεντεύξεις έλαβαν χώρα παράλληλα με τις συνεντεύξεις για τη βασική Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, κατά το δεύτερο τρίμηνο του 2009.

4. Διενέργειας της έρευνας

Κύριες εργασίες που εκτέλεσε (αλλά και προβλήματα που αντιμετώπισε) η Εθνική Στατιστική Υπηρεσία κατά την δημιουργία του ερωτηματολογίου της ειδικής έρευνας ήταν:

- Μετατροπή των μεταβλητών της έρευνας σε ερωτήσεις οι οποίες θα ήταν κατανοητές από τους ερευνώμενους και «προσαρμογή» των αντίστοιχων ερωτημάτων στην ελληνική πραγματικότητα (ιδιαίτερα στην περίπτωση των μεταβλητών HATVOC/ και PARHAT).
- Εφαρμογή πολύπλοκων φίλτρων σε έντυπο/χειρόγραφο ερωτηματολόγιο (ιδιαίτερα στην περίπτωση των μεταβλητής TRANSACT).
- Μετατροπή (ορισμένων αρκετά πολύπλοκων) μεταβλητών σε μια σειρά ερωτήσεων προκειμένου να είναι δυνατό να δοθούν απαντήσεις από τους ερευνώμενους (ιδιαίτερα στην περίπτωση των μεταβλητών WORKEDUC και JOBCONTR)

Κατά τη δημιουργία του ερωτηματολογίου, έγιναν πολλές συζητήσεις μεταξύ των ερευνητών που ανήκουν στο μόνιμο προσωπικό της ΕΛΣΤΑΤ, προκειμένου να εντοπιστούν τυχόν προβλήματα και να δοθούν λύσεις. Δεν έγινε «κανονική» πιλοτική, δοκιμαστική άσκηση, λόγω του φόρτου εργασίας κατά τη συγκεκριμένη περίοδο. Μόνο ένας πολύ περιορισμένος αριθμός ερωτηματολογίων (γύρω στα 10) ελέγχθηκε από άτομα εκτός της Υπηρεσίας.

Η έρευνα διεξήχθη κατά το Β τρίμηνο του 2009, μαζί με την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (ΕΕΔ). Μετά την ολοκλήρωση των ερωτήσεων του βασικού ερωτηματολογίου της ΕΕΔ, ένα ξεχωριστό ερωτηματολόγιο απευθύνθηκε στον

πληθυσμό στόχο (ή σε κάποιο μέλος του νοικοκυριού του). Δύο σεμινάρια για τους ερευνητές έλαβαν χώρα στις αρχές Μαρτίου. Το πρώτο απευθυνόταν στους ερευνητές που εργάζονταν στην Αθήνα και το δεύτερο στα άτομα που ήταν αρμόδια για την έρευνα στα γραφεία Στατιστικής των Νομών.

5. Μη απόκριση και απαντήσεις από άλλο μέλος του νοικοκυριού

Τα ποσοστά μη απόκρισης κατά μονάδα για την ειδική έρευνα του 2009 ακολουθούν τα ποσοστά απόκρισης για τη βασική Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, αφού και οι δύο έρευνες διεξάγονται στο ίδιο δείγμα και κατά την ίδια περίοδο. Τα ποσοστά μη απόκρισης σε επίπεδο Περιφέρειας (NUTS 2) παρουσιάζονται στον ακόλουθο πίνακα. Τα ποσοστά μη απόκρισης είναι υψηλότερα στα συγκροτήματα της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης.

Πίνακας 1. Ποσοστά (%) μη απόκρισης κατά Περιφέρεια (NUTS 2)

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ (NUTS 2)		ΠΟΣΟΣΤΟ ΜΗ ΑΠΟΚΡΙΣΗΣ ΕΕΔ (επίπεδο νοικοκυριού)
GR11	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	9,92
GR12	Κεντρική Μακεδονία (χωρίς το συγκρότημα της Θεσσαλονίκης)	5,20
GR13	Δυτική Μακεδονία	2,79
GR14	Θεσσαλία	9,18
GR21	Ήπειρος	9,19
GR22	Ιόνια Νησιά	5,43
GR23	Δυτική Ελλάδα	9,35
GR24	Στερεά Ελλάδα	8,43
GR25	Πελοπόννησος	5,27
GR30	Αττική (χωρίς το συγκρότημα της Αθήνας)	18,32
GR41	Βόρειο Αιγαίο	7,88
GR42	Νότιο Αιγαίο	7,18
GR43	Κρήτη	9,60
GR12	Συγκρότημα Θεσσαλονίκης	17,69
GR30	Συγκρότημα Αθήνας	24,00

Θα πρέπει να προσθέσουμε ότι σημαντικός αριθμός ατόμων (741, δηλαδή 4,5% επί του συνόλου των ατόμων ηλικίας 15-34 ετών στο δείγμα της ΕΕΔ) που δεν απάντησε

στο βασικό ερωτηματολόγιο δεν έδωσε απαντήσεις ούτε και στο ερωτηματολόγιο της ειδικής έρευνας. Αυτές οι περιπτώσεις συμπεριλαμβάνονται στο μέγεθος «μη-απόκριση» του Πίνακα 2 αλλά όχι σε όλες τις μεταβλητές, αφού σε πολλές περιπτώσεις οι πληροφορίες έχουν υπολογιστεί με αναγωγή από το βασικό.

Πίνακας 2. Ποσοστά μη απόκρισης ανά μεταβλητή

Μεταβλητή	Μη απόκριση (%)
<i>Col. 203. PARHAT</i>	0,0
<i>Col. 204-207. PARFOR</i>	0,1
<i>Col. 208. HATVOC</i>	0,1
<i>Col. 209-214. STOPDATE</i>	6,2
<i>Col. 215. WORKEDUC</i>	0,1
<i>Col. 216-221. JOBSTART</i>	2,5
<i>Col. 222-224. JOBDUR</i>	15,8
<i>Col. 225. FINDMETH</i>	8,7
<i>Col. 226-229. JOBOCC</i>	16,5
<i>Col. 230. JOBCONTR</i>	18,8
<i>Col. 231. TRASACT</i>	12,2

Απαντήσεις που δίδονται από άλλα μέλη του νοικοκυριού (και όχι από τον υπεύθυνο) επιτρέπονται στην ειδική έρευνα. Το συνολικό ποσοστό των απαντήσεων που δόθηκαν από άλλο μέλος του νοικοκυριού, για τα άτομα που ερωτήθηκαν για την ειδική έρευνα, ήταν 58,8%. Το ποσοστό αυτών των απαντήσεων είναι υψηλότερο στους άντρες απ' ό,τι στις γυναίκες (63.1% έναντι 54.5%), στα μη οικονομικά ενεργά άτομα (61.9%) και στα άτομα ηλικίας 15-19 ετών (80,0%).

Πίνακας 3. Ποσοστό απαντήσεων από άλλο μέλος του νοικοκυριού κατά φύλο, ομάδες ηλικιών και κατάσταση απασχόλησης

		Απ'ευθείας συνεντεύξεις	Απαντήσεις από άλλο μέλος του νοικοκυριού	% απαντήσεων από άλλο μέλος του νοικοκυριού
Κατάσταση απασχόλησης	Απασχολούμενοι	3551	4557	56,2
	Άνεργοι	571	885	60,8
	Μη οικονομικά ενεργοί	2327	3779	61,9
Φύλο	Άρρενες	2944	5027	63,1
	Θήλεις	3505	4194	54,5
Ομάδες ηλικιών	15-19	684	2744	80,0
	20-24	1579	2070	56,7
	25-29	1815	2411	57,1
	30-34	2371	1996	45,7

6. Σταθμίσεις και υπολογισμός

Για τον υπολογισμό των αποτελεσμάτων της ειδικής έρευνας, χρησιμοποιήθηκαν οι ίδιες σταθμίσεις που χρησιμοποιήθηκαν και στην ΕΕΔ. Αυτοί οι συντελεστές στάθμισης υπολογίζονται σε τρία στάδια.

Στο πρώτο στάδιο, σε κάθε άτομο στο αρχείο δεδομένων αντιστοιχείται ένας συντελεστής στάθμισης. Αυτός ο συντελεστής στάθμισης καθορίζεται από τις πιθανότητες επιλογής του συγκεκριμένου νοικοκυριού στο οποίο ανήκει το εν λόγω άτομο.

Στο δεύτερο στάδιο, γίνεται κατάλληλη διόρθωση σε επίπεδο της πρωτογενούς δειγματοληπτικής μονάδας, έτσι ώστε να αντιμετωπιστεί η μη απόκριση.

Τέλος, στο τρίτο στάδιο, οι συντελεστές στάθμισης που προκύπτουν μετά την στρωματοποίηση εφαρμόζονται σε επίπεδο ατόμων. Οι μεταβλητές μετά την στρωματοποίηση είναι το φύλο, η ηλικία (ομάδες ηλικιών ανά 5 έτη) και η Περιφέρεια (NUTS 2).

7. Παρατηρήσεις και συστάσεις

1. Πολλές μεταβλητές φαίνεται να σχετίζονται σε μεγάλο βαθμό με την ηλικία του ερευνώμενου. Κάτι τέτοιο ισχύει ,για παράδειγμα, στην περίπτωση της μεταβλητής PARHAT, όπου τα άτομα στην ηλικιακή ομάδα 30-34 ετών τείνουν να έχουν γονείς χαμηλότερου μορφωτικού επιπέδου. Και ενώ σε αυτή την περίπτωση, αυτή η διαφορά αντανακλά μια «πραγματική κατάσταση» για τον ελληνικό πληθυσμό (δηλαδή ότι οι μεγαλύτεροι άνθρωποι έχουν χαμηλότερο επίπεδο εκπαίδευσης) υπάρχουν και άλλες μεταβλητές όπου η κατάσταση είναι πιο πολύπλοκη. Ένα παράδειγμα είναι η μεταβλητή «μέση χρονική διάρκεια από την αποχώρηση για τελευταία φορά από την επίσημη εκπαίδευση μέχρι την έναρξη της πρώτης εργασίας», που συνδέεται άμεσα με την ηλικία (το χρονικό διάστημα αυτό είναι πολύ μεγαλύτερο για άτομα που ανήκουν στην ηλικιακή ομάδα 30-34, ανεξαρτήτου επιπέδου εκπαίδευσης). Αυτό ίσως και να οφείλεται στο γεγονός ότι, μετά από πολλά χρόνια, οι άνθρωποι τείνουν να μην δηλώνουν και τόσο πολύ τις «μικρές» δουλειές και δηλώνουν περισσότερο τις «σημαντικές» εργασίες που ξεκίνησαν αργότερα στη ζωή τους. Επομένως, και αν ο κύριος σκοπός της ειδικής έρευνας είναι να περιγράψει την παρούσα κατάσταση (και όχι να συγκρίνει τι συμβαίνει σήμερα με τι συνέβαινε πριν 10 χρόνια) το ανώτερο όριο του πληθυσμού-στόχου θα έπρεπε να είναι χαμηλότερο σε τυχόν επανάληψη της ειδικής έρευνας.

2. Η ιδέα να χρησιμοποιηθεί ως σημείο αναφοράς «η ημερομηνία φοίτησης στην επίσημη εκπαίδευση για τελευταία φορά» έχει το πλεονέκτημα ότι αποτελεί ένα πολύ συγκεκριμένο χρονικό σημείο (παρόμοια διάκριση γίνεται και στο βασικό ερωτηματολόγιο). Το μειονέκτημα είναι ότι μπορεί να παράγει μη συγκρίσιμα αποτελέσματα από χώρα σε χώρα, αφού παρόμοια εκπαιδευτικά προγράμματα μπορεί (ή όχι) να θεωρούνται ως « επίσημη εκπαίδευση» σε διάφορες χώρες. Είναι ακόμη δυνατό το ίδιο εκπαιδευτικό πρόγραμμα στην ίδια χώρα να θεωρείται μη

επίσημη εκπαίδευση για μια συγκεκριμένη χρονική περίοδο και μετά από ορισμένα χρόνια να θεωρείται επίσημη εκπαίδευση. Μια λύση θα ήταν να καταγράφεται η τελευταία φορά που ένα άτομο ήταν «φοιτητής πλήρους απασχόλησης», δηλαδή να μη λαμβάνεται υπόψη εάν το εκπαιδευτικό πρόγραμμα θεωρείται ως επίσημη ή μη επίσημη εκπαίδευση (αλλά αντίθετα να λαμβάνονται υπόψη άλλα χαρακτηριστικά του προγράμματος- για παράδειγμα η διάρκεια ή οι ώρες σπουδών).